

Matumuuna Naalackersuisut Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna saqqummiuppaat:

Uunga siunnersuut: Imaanut inatsisip allannguutai pillugit inatsisit kunngikkormiunit peqqussuteqartoqarneratigut Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortitsinissaat pillugit Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaateqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaat

(Kommuninut, Nunaqarfinnut, Isorliunerusunut, Attaveqaqatigiinnermut Ineqarnermullu Naalackersuisoq)

1. Peqqussutip imaa

Rigsombudeqarfik Imarsiornermut Aqutsisoqarfik sinnerlugu imaanut inatsisip allannguutai pillugit inatsisit Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortitsinissamut kunngikkormiunit qinnuteqaammik nassiussivoq. Siunnersuuteqarnermi inatsisip atuuttup inatsimmut naleqqunnerusunut naapertuunnerusunullu Nutarterneqarnissaa siunertarineqarpoq.

Ukiuni kingullerni danskit imaanut inatsisaanni arlalinnik allannguisoqarpoq, Kalaallit Nunaannut imaanut inatsisinik naleqquttunik, nutaaliaanerusunik minnerunngitsumillu naapertuunnerusunik peqalertitsinnaasunik.

Imaanut inatsisip kingullermik ataatsimut allanneqarnera 2014-imeersuuvoq, kisiannili taanna Kalaallit Nunaannut atuutinngilaq. Inatsit Kalaallit Nunaannut atuuttoq 2004-meersuuvoq, aammalu imaanut inatsisip Kalaallit Nunaannut nalinginnaasumik isumaqarnera eqqarsaatigalugu, maanna Kalaallit Nunaanni atuisut imaanut inatsisip nutarterneqarnissaa annertuumik kissaatigaat.

Allannguinerit ataatsimut isigalugit allannguinerit annikitsut arlallit, immikkoortumi ingerlatsinermit pitsaasumik sunniuteqartussat aqqutigalugit imaanut inatsimmik pitsannguisussaapput. Allannguinerit akisussaaffeqarnermut sillimmasiisarnermullu maleruagassanut ataatsimut tunngasuupput, tassalu ajoqusertup mingutsitsilluni ajoqusiinermi aningaasatigut kinguneqartitsinissamut illersorneqarnissaa, aammalu taarsiinissamut piunasaqarfigineqarnermi aningaasaqarnikkut matussutissaqarnissap qulakkeerneqarnissaa eqqarsaatigalugit. Tamatuma saniatigut kalitsisarnermut annikitsunik arlalinnik iluarsisoqarpoq. Aamma umiarsuit nalunaarsorneqartarnerinik pitsaanerusumik nakkutilliisinnalernissamik atuutsitsisoqalissaaq, taamaalillunilu umiarsuit danskit/kalaallit illoqarfiannik, umiarsuup angerlarsimaffissaanik toqqaasinnalissapput, kiisalu nunani allani nalunaarsuiffimmiit danskit nalunaarsuiffiannut nuuttarneq eqaannerulersinneqassalluni. Aningaasaqarnikkut suliat ingerlatiinnarniarlugit danskit kalaallillu umiarsuaatileqatigiiffiisa, umiarsuit nunatsinniit aqunneqarpata, nakkutigineqarpata ingerlanneqarpatalu, umiarsuaatiminnik umiarsuarnut nalunaarsuiffinnit allaniit nuussisinnalernissaat ammaanpeqassaaq.

Allannguutit pingaarnerit

Akisussaaffeqarnermut sillimmasiisarnermullu maleruagassat
Orsussamik annertuumik useqarnermut akisussaaffeqarneq

Ajoqusertup mingutsitsilluni ajoqusiinermi aningaasatigut kinguneqartitsinissamut illersorneqarnissaa siunertaavoq. Orsussamut annertuumut akisussaaffeqarnermut maleruagassat atuutsinneqalernerini umiarsuit minerpaamik 1.000 bruttotonnage-nik annertussusillit tamarmik uuliamik annertuukkaaraluni assartuineri maqisoornikkut mingutsitsineri akisussaaneqarnermut matussusiisussamik sillimmasiisussaapput. Maleruagassat atuutilernerisigut umiarsuit sillimmasiineri uppersarsaammik atuuttumik peqartussaapput. Danskik/kalaallit umiarsuaat minnerpaamik 1.000 BT-nik annertussusillit, uppersarsaatini inatsisitigut pisussaaffeqarfiusunik peqaratik angalasut angalanissaat inerteqqutaasalissaaq.

Imaanut inatsisini piunasaqaatit (inatsit nr. 251/2011)

Umiarsuit akisussaaneqarnermut sillimmaqqarnissaannik piunasaqaatit aqqutigalugit umiarsuup ingerlanneqarneranumt atatillugu taarsiinissamut piunasaqaatinumt aningaasaqarnikkut matussutissaqarnissap qulakkeerneqarneratigut, eqqugaasup pitsaanerumik illersorneqarnissaa maleruagassani siunertarinqarpoq.

Kalittarneq

Kalinnermi akissarsiat agguarneqartarnerat (inatsit nr. 526/2006)

Inatsisip nr. 526/2006-ip atuutilernerani kalinnermi akissarsiaqarnissamik piunasaqaammik sanequtsinissap isumaqatigiissutigineqarsinnaaneranut maleruagassaq annertusineqarpoq. Tamatuma kingorna aamma kalinnermut akissarsiaqarnissamut maleruagassat umiarsuarnut kalinnissamut atortulersugaasunut imaluunniit umiarsuarnut arlaatigut kalinnissamut nalequtunumt, kalinnissallu umiarsuup ingerlanneqarneranumt nalinginnaasumumt ilanngunneqarnerani ilanngunneqarsinnaanerani luunniit saneqqunneqarsinnaassapput.

Umiarsuarnik nalunaarsuisarneq il.il.

Umiarsuup angerlarsimaffia (inatsit nr. 526/2006)

Maleruagassat allanngortinneqartumt atuutsinneqalernerini umiarsuit, taakkunumnga umiarsuit aalisariutumt ilaatinnagit, danskik/kalaallit illoqarfiat sunaluunniit umiarsuup angerlarsimaffisaatumt toqqarsinnaalissavaat, ullumikkumt umiarsualivimmi angerlarsimaffeqartussaanequmt arkerlianik.

Piffissamumt killiliiffiusumik umiarsuarnik nalunaarsuisarneq (inatsit nr. 249/2012)

Maleruagassat allanngortinneqarnerisigumt nunani allani nalunaarsuiffimmiit danskik nalunaarsuiffianumt nuunnissaq eqaannerulissaaq, tamatumalu kingunerisaanik umiarsuit erfalasulerneqarnerini nalunaarsuisoqarsinnaalissaaq, taamaallaat nunani allani nalunaarsuiffimmiit, piffissaq tikillugu umiarsuup nalunaarsorneqarfiani peerneqarnerumt uppersarsaatip assilineranik pigisaqartoqartillugu piffissamumt killiliilluni. Kiisalu nalunaarsuinerumt sulii piffissaliussaq aalajangersarneqartoq naatinngumt peerneqarnerumt uppersarsaatip naqqeqaarneranik takutitsinissaq piunasarineqartassaaq.

Umiarsuarnumt nalunaarsorsimasunumt, inunnit, suliffeqarfimmiit assigisaannillu, Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqanngitsunumt ukiumoortumik akitsuutumt (inatsit nr. 1384/2012)

Maleruagassat atuutilernerisigumt umiarsuit danskik nalunaarsuiffianni nalunaarsortissimasumt ukiumoortumik akitsuummik akiliisalissapput. Kisiannili umiarsuarnumt Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunumt, inunnit Kalaallit Nunaannimt najugaqartunimt imaluunniit ingerlatseqatigiiffimmiit assigisaannilluunniit Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunimt pigineqartunumt ukiumoortumik akiliisitsisoqartassanngilaq. Ullumikkumt umiarsuit Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartumt, inunnit ingerlatseqatigiiffimmiit Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqanngitsunimt pigineqartumt ukiumoortumik akitsuuteqartinneqareerput, taamaattumillu Kalaallit Nunaannumt atuutsitsilerneq siullertumt pingaarnertullu torersaarnissaq eqqarsaatigalugu pivooq.

Umiarsuit suumt umiarsuarnumt nalunaarsuiffimmiit nalunaarsorneqarsinnaaneriniimt maleruagassat (inatsit nr. 618 og lov nr. 619/2013)

Maleruagassani danskit umiarsuaatileqatigiiffiisa umiarsuaatiminnik Umiarsuarnut Nalunaarsuiffimmut nalunaarsuititsisarnerannut maleruagassiorfiusut pisariillisaavigineqarput. Tamatuma peqatigisaanik nunani allani umiarsuaatileqatigiiffiit umiarsuarnik Umiarsuarnut Nalunaarsuiffimmut ilanngutsitsisinnaalersillugit annertusititsisoqassaaq. Aningaasaqarnikkut suliat ingerlatiinnarneqarnissaat siunnerfigalugu danskit (taakkunungalu ilanngullugit kalaallit) umiarsuaatileqatigiiffiisa, umiarsuit nunatsinniit pitsaasumik aqunneqarpata, nakkutigineqarpata ingerlanneqarpatalu, umiarsuaatiminnik umiarsuarnut nalunaarsuiffinnit allaniit nuussisinnaalernissaat ammaanqassaaq.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat

Sillimmasiisarnermut maleruagassat nassuiarluakkat akuerisallu pisortat mingutsitsinermi ajoqusikkanut aningaasartuutaannut killiliissapput. Taamatuttaaq umiarsuaataanni sanaartugaataanilu aalaakkaasuni, soorlu umiarsualivinni pisortanit pigineqartuni ajoqusernernik eqqugaasoq taarsiisoqarnissaanut annertunerusumik qulakkeerivigineqassaaq. Piumasaqaatip sillimmasiisarfimmut aningaasaqarnikkut ajornartorsiortumut suliakkiissutigineqarnissaanut taarsiullugu sillimmasiisarfimmut isumannaallisarlukkamut suliakkiissutigineqartarnissaa allaffissornikkut oqilisaataassaaq. Tassani aningaasat amerlassusissaat oqaatigineqarsinnaanngillat, kisiannili ajornerpaamik pisoqassappat millionikkaajusinnaapput, soorlu mingutsitsinernik katersuineranut imaluunniit umiarsuit umiavinnerinut.

Inuusstissarsiortunut namminersortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat

Imaanut inatsisitigut piumasaqaateqarfiusunut mingutsitsinernilu ajoqusiinissamut sillimmasiinissamut piumasaqaateqarnerup kingunerisaanik, umiarsuaatileqatigiiffiit sillimmasiissutinut aammalu sillimmasiinermit uppersaasiormut aningaasartuuteqarnerannik kinguneqartussaavoq. Sillimmasiissummut akiliutip annertussusissaanut umiarsuup angissusia atuuffialu apeqqutaasassaaq, taakkuli killeqartuinnarmik annertussuseqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Imaanut inatsisitigut piumasaqaateqarfiusunut tunngatillugu umiarsuaatileqatigiiffiit, aningaasaqarnikkut qajannaatumik inissisimanngitsut sillimmasiisarfik aqqutigalugu ajoqusiinernut taarsiissutaasinnaasunut kivitseqataasinnaappata, taamaalillunilu aningaasaqarneq illuatungeriinnut artukkiissanngippat, tamanna illuatuneriinnut aningaasaqarnikkut toqqissisimanarnerusussaaq. Allaffissorneq eqqarsaatigalugu ingerlatseqatigiiffiit sillimmasiisarnermik isumaginnittuusut inatsisitigut tunngavissanik pingaarnernik, amerlanertigullu paasiuminaassinnaasunik isumaginnittuuppata tamanna sullissisisunut namminersortunut oqilisaataasussaaq.

Ilaatigut digitaliseeriinikkut nalunaarsuisarnerup eqaannerulersinneqarnissaa umiarsuaatileqatigiiffinnut, sanaartukkanik nutaanik umiarsuaateqartunut imaluunniit pisinnaatitaaffiit nalunaarsorneqarnerinik suliaqarfigineqartunut pingaaruteqartorujussuuvoq. Nalunaarsuisarnermut maleruagassat Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu assigiippat, taamaattumillu suliat ajornaatumik assigiimmillu suliarineqarsinnaapput. Tamanna aningaasaqarnikkut sunniuteqartussaannngitsutut isigineqarpoq. Kalaallit Nunaanni umiarsuaatillit namminersortut arlaleriarlutik imaani inatsisip nutarterneqarnissaanik ujartuisarsimapput, suut atuunnersut paasiniarlugu umiarsuaatileqatigiiffinnut allaffissornikkut oqimaatsuusooq paasinarsisimammat.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat

Ilaatigut digitaliseeriinikkut nalunaarsuisarnerup eqaannerulersinneqarnissaa innuttaasunut, assersuutigalugu taarsigassarsinissaaq siunertaralugu angallammi pisinnaatitaaffimminnik nalunaarsuititsiniartunut pingaaruteqartorujussuuvoq. Nalunaarsuisarnermut maleruagassat

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu assigiipput, taamaattumillu suliat ajornaatsumik assigiimmillu suliarineqarsinnaapput.

Tamanna aningaasaqarnikkut sunniuteqartussaannngitsutut isigineqarpoq.

Tusarniaaneq

Peqqussut 2017-imi maajip ulluisa 22-anniit juunip ulluisa 26-annut tusarniaanermut iserfissiami tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarpoq, kiisalu tusarniaaffissanut ukununga toqqaannartumik nassiunneqarluni: Imarsiornermik Ilinniarfik, Issittumi Sakkutooqarfik, Kalaallit Nunaanni Politiit, Sinerissami Radioqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut, KNAPK – Aalisartut Piniartullu Kattuffiat, SIK – Sulinermik Inuussutissarsiutillit Kattuffiat, Atorfillit Kattuffiat (AK), Royal Greenland, Royal Arctic Line, Arctic Umiaq Line, Umiarsuaatileqatigiiffik Martek, Arctic Boat Charter, Sirius Grønland, Visit Greenland, Godthåb Bådeforening, Det Norske Veritas, Normar Consult, Kalaallit Nunaanni Aalisarnermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfik, KNI A/S – Polaroil, Sikuki – Nuuk Harbour A/S, Greenland Pilot Service, Greenland Oil Spil Respons, Kanukoka, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Qeqqata Kommuniar, Qaasuitsup Kommuniar, Siulittaasup Naalakkersuisoqarfia, Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermit Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik aamma Aatsitassaqarnermut Naalakkersuisoqarfik. Tusarniaanermi oqaaseqaatit tiguneqartut allannguuteqartitsinngillat.

Inassuteqaat

Imaanut inatsimmut allannguutit pillugit inatsisit Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarnissaat pillugit siunnersuummut saqqummiunneqartumut Naalakkersuisut tapersiisinnaasut pillugu Naalakkersuisut Inuussutissarsiornermut Ministerimut nalunaaruteqarnissaanut Inatsisartut akuersissasut Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq.

Ilanngussat

- Imaanut inatsisip allannguutai pillugit inatsisit arlallit Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarnissaannut imaqarniliaq
- Imaanut inatsisip allannguutai pillugit inatsisit Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarnissaat pillugu kunngikkormiut peqqussutaat
- Tusarniaanermi allagaqaat
- Tusarniaanermi ilisimatitsissut